

SJEMENARSTVO U OKVIRU "SJEMESERVIS-a" d.d.

J. BENČEVIĆ¹

Izlaganje na znanstvenom skupu

Priljeno: 5. 11. 1993.

Poslovna zajednica za sjemenarstvo, do sada Poslovno udruženje, osnovana je početkom 1961. godine, kao poslovna zajednica zainteresiranih subjekata: Instituta, proizvođača i prometnika sjemenske robe ratarskih kultura, radi obavljanja zajedničkih poslova, a kao nastavak rada Zadružnog ratarsko sjemenarskog saveza Hrvatske. Prolazila je razne faze razvoja pa je višekratno mijenjala ime kao poslovna zajednica ili poslovno udruženje. Već tada se vidjelo, da su svi sudionici u ciklusu kreiranja, proizvodnje, dorade i plasmana sjemenske robe, vitalno zainteresirani, da osnuju i podržavaju poslovnu zajednicu kao mjesto za dogovaranje osnovnih odrednica i njihovih vitalnih interesa oko obima proizvodnje i uvjeta plasmana.

Nakon višegodišnjeg rada, prelaznih formi organizacije rada po komisijama za žitarice, šećernu repu, konoplju krmno bilje i drugo, formirane su grupacije članica specijaliziranih za pojedine kulture i okvire proizvodnje:

- Bc grupacija hibridnog kukuruza
- Zajednica za strne žitarice ozime i jare
- Zajednica za krmno bilje
- Sekcija za soju

"Sjemeservis" Plasman sjemena hibridnog kukuruza

ROD	Bc hibridi			OS hibridi	
	Bc domaće trž. tona	izvoz tona	UKUPNO tona	OS domaće trž. tona	UKUPNO tona
1985/86.	7.706	4.851	12.557	4.027	16.584
1986/87.	9.595	7.366	16.961	4.028	20.989
1987/88.	8.450	2.752	11.202	3.668	14.870
1988/89.	8.051	1.898	9.949	2.509	12.458
1989/90.	7.055	1.417	8.472	1.200	9.672
1990/91.	6.799	2.130	8.929	420	9.349
1991/92.	4.113	1.369	5.482	1.110	6.592
1992/93.	3.468	1.200	4.668	1.099	5.767

¹RH 41000 Zagreb „Sjemeservis” d.d. dipl. ing.

"Sjemeservis" Pšenica - plasirano sjemena svih kategorija po institutima

Godina	Institut	Hrvatska	Slovenija	BiH	Srbija	Makedonija	Ukupno
ROD 1985/86.	Bc	34.747	2.431	293	15.576	-	53.047
	OS	10.816	84	-	2.345	-	13.245
	ZG-IPK	15.122	32	-	-	-	15.154
		60.686	2.547	293	17.921		81.446
ROD 1986/87	Bc	40.921	1.969	1.979	12.090	100	57.059
	OS	12.273	-	315	2.829	-	15.417
	ZG-IPK	17.484	-	-	681	-	18.165
		70.677	1.969	2.294	15.600	100	90.641
ROD 1987/88.	Bc	27.466	1.469	715	4.439	-	34.089
	OS	17.189	-	49	4.012	439	21.689
	ZG-IPK	15.207	-	-	66	-	15.273
		59.862	1.469	764	8.517	439	71.051
ROD 1988/89.	Bc	22.276	226	1.431	5.253	-	29.186
	OS	14.402	119	540	5.640	-	20.701
	ZG-IPK	13.417	-	375	83	-	13.875
	Ost. (HVKL)	8.069	317	-	41	-	8.427
		58.164	662	2.346	11.017		72.189
ROD 1989/90.	Bc	29.408	2.384	1.220	8.722	-	41.734
	OS	27.430	173	1.377	7.434	500	36.914
	ZG-IPK	12.673	-	153	-	-	12.826
	Ost. (vkl)	5.456	29	-	-	-	5.487
		74.967	2.586	2.750	16.156	500	96.961
ROD 1990/91	Bc	11.576	1.913	-	-	-	13.489
	OS	12.863	448	-	-	-	13.311
	ZG-IPK	3.025	-	-	-	-	3.025
	Ost. (HVKL)	1.918	135	-	-	-	2.053
		29.382	2.496				31.878
ROD 1991/92.	Bc	14.552	2.071	-	-	-	16.623
	OS	18.848	688	-	-	-	19.536
	ZG-IPK	2.230	-	-	-	-	2.230
	Ost. (HVKL)	1.483	240	-	-	-	1.723
		37.113	2.999				40.112

Sumirajući rezultate poslovanja na bilanciranju podataka u funkciji "Sjemeservisa" kao poslovne zajednice, najbolje se vidi iz rezultata postignutih ugovaranjem proizvodnje, te plasmana sjemena hibridnog kukuruza i sjemena pšenice. Ukupno ugovorena proizvodnja i plasman hibridnog kukuruza porastao je od 23.136 t u 1980. godini na 26.821 t u 1985. godini od čega je u SFRJ 6.945 t - 80, na 14.975 t u 1985. dok je u izvozu pao sa 16.187 t na 11.846 t.

Plasman sjemena pšenice, povećan je sa 54.200 t u 1980. na 69.780 t u 1985. god. (Tabele - Plasman sjemena hibridnog kukuruza 1986- 93.g. Plasman sjemena pšenice 1986-92.g.

Grupacije su prestale funkcionirati, uvođenjem tržišne ekonomije, ukidanjem Poslovne zajednice oblika udruživanja te ukidanjem zajedničkog prihoda.

To jest, prestanak rada grupacija, bio je posljedica novonastalih uvjeta poslovanja. Zajednica za strne žitarice funkcionirala je do proteklog ciklusa proizvodnje pa je tako sjeme ozime pšenice i ječma plasirano držeći se strukture cijena donesene na sastanku Zajednice u lipnju ove godine.

S obzirom na izložene razloge prestanka funkcioniranja objedinjenog sjemenarstva dugogodišnjim radom pri "Sjemeservisu", nastala je potreba produženja kontinuiteta rada sjemenara pri "Sjemeservisu" ali u novonastalim uvjetima poslovanja.

Inicijativa i ideja o nastavku rada asocijacije potekla je sa zajedničkog sastanka u "Sjemeservisu"d.d. početkom listopada ove godine, od strane predstavnika: Instituta, proizvođača sjemena, Gospodarske komore i Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede R. Hrvatske, kao i asocijacija sjemenara ratarskih kultura.

"Sjemeservis-u" d.d. je stavljen u zadatak, da osmisli prijedlog novog funkcioniranja asocijacije sjemenara u novim uvjetima.

ASOCIJACIJA SJEMENARA RATARSKIH KULTURA HRVATSKE PRI "SJEMESERVIS-U"D.D. ZAGREB

Asocijacija proizvođača sjemena ratarskih kultura, u buduću i proizvođača sjemena svih poljoprivrednih kultura, je mjesto dogovora, organiziranja proizvodnje sjemena, dogovaranje obima proizvodnje za domaće potrebe i izvoz, kao i uvjeta plasmana, zatim, bilanciranja količina sjemenskih roba po kulturama koje budu obuhvaćene asocijacijom.

Djelokrug rada asocijacije, je i rad na programima sjemenarstva poljoprivrednih kultura, vezano uz zadatke Gospodarske komore i Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede Hrvatske. Naročito je važno učešće predstavnika asocijacije proizvođača sjemena, prilikom donošenja odluka o uvozu sjemena da se nekontroliranim uvozom ne suspendira proizvodnja i ugrozi ekonomski interes proizvođača sjemena određenih kultura.

U skladu sa zadacima i potrebama organizacije i unapređenja sjemenarske proizvodnje, "Sjemeservis" d.d. se danas javlja u novoj ulozi, kao administrativno tehničko uslužni punkt asocijacije, gdje će se objediniti podaci o proizvodnjama

pojedinih vrsta i sorti sjemena kultura, koje budu obuhvaćene radom strukovnih grupacija. Za te zadatke "Sjemeservis" d.d. ima kvalificirane kadrove, kompjutorsku tehniku i dugogodišnje iskustvo. Slijedom toga, objedinjeni podaci bilanci, služiti će potrebama članica asocijacije, kao elementi za donošenje odluka o obima proizvodnje a Gospodarskoj komori i Ministarstvu poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede, za sagledavanje stanja na tom važnom dijelu poljoprivredne proizvodnje.

Iz ovog kratkog prikaza vidljivo je da je sjemenarstvo u proteklom razdoblju prolazilo kroz više oblika organizacije rada, koji su se uglavnom zasnivali na odredbama i mogućnostima iz vremena koje je prošlo.

Današnji oblik povezivanja proizlazi iz gospodarske potrebe udruživanja u strukovne asocijacije, pa asocijaciji pristupaju slobodnom voljom, zainteresirani gospodarski subjekti, kako to funkcionira u razvijenom svijetu.

Nakon toga potrebno je zaključiti, da je asocijacija sjemenara, svima u ciklusu proizvodnje i plasmana sjemena neophodna. Unutar asocijacije bi se dogovorom planirala potrebna proizvodnja sjemena, uvjeti plasmana i donosili zajednički stavovi u odnosu na potrebe zakonodavne regulative (uvoz, izvoz, carine, porezi i sl.) što je od bitnog značenja za uvjete poslovanja sjemenara.